



Sygn. akt V KK 491/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Jerzy Grubba

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego
w sprawie **K. S.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 18 maja 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 27 maja 2020 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok łączny Sądu Okręgowego w W.

z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt III K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt III K (...) Sąd Okręgowy w W. po rozpoznaniu sprawy K. S. skazanego prawomocnymi i podlegającymi wykonaniu wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 2 lutego 2012 r., sygn. akt VI K (...), skazującym K. S. za ciąg przestępstw z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełnionych w okresie od 31 października 2002 r. do 10 listopada 2002 r. na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie skazany rozpoczął w dniu 2 listopada 2019 r., a przewidywany koniec kary przypada na 30 kwietnia 2022 r.;
2. Sądu Rejonowego w W. z dnia 17 grudnia 2012 r., wydanym w sprawie o sygn. akt V K (...), skazującym K. S. za ciąg przestępstw ciągłych z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz art. 22 § 1 k.k. w zw. z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełnionych w okresie od 4 sierpnia 2010 r. do 26 stycznia 2011 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą skazany rozpocznie odbywać w dniu 30 kwietnia 2022 r., a przewidywany koniec przypada na 27 października 2023 r. oraz karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł, którą mocą postanowienia z dnia 8 czerwca 2016 r., zamieniono na karę 25 dni zastępczej kary pozbawienia wolności;
3. Sądu Rejonowego w O., VII Zamiejscowy Wydział Karny z/s w S. z dnia 7 lutego 2014 r., sygn. akt VII K (...), skazującym K. S. za czyn ciągły z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz z art. 283 k.k., popełniony w okresie od 14 do 15 listopada 2009 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, której wykonanie następnie zarządził prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w S. z dnia 20 października 2016 r., sygn. akt II Ko (...), którą skazany rozpocznie odbywać w dniu 27 października 2023 r., a przewidywany koniec kary przypada na 26 października 2024 r.;

4. Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 kwietnia 2016 r., VII K (...), skazującym K. S. za:
- a. czyn z art. 284 § 2 k.k. popełniony w dniu 31 grudnia 2011 na karę 1 roku pozbawienia wolności;
 - b. czyn z art. 284 § 2 k.k. popełniony w dniu 31 grudnia 2011 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności, które to kary jednostkowe połączono w karę łączną 1 roku pozbawienia wolności, którą skazany rozpocznie odbywać w dniu 26 października 2024 r., a przewidywany koniec kary przypada na 26 października 2025 r.;
5. Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 lipca 2012 r., sygn. akt V K (...), skazującym K. S. za czyn ciągły z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w okresie od 30 sierpnia 2009 r. do 18 września 2009 r. na karę 3 lat pozbawienia wolności, orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 6 lat próby, której wykonanie następnie zarządzono prawomocnym postanowieniem z dnia 29 listopada 2016 r., którą skazany rozpocznie odbywać w dniu 26 października 2025 r., a przewidywany koniec kary przypada na 25 października 2028 r. oraz karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 100 zł, której dotychczas nie wykonano;
6. Sądu Rejonowego w W. z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt II K (...), skazującym K. S. za ciąg przestępstw z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 15 kwietnia 2005 r. do 18 maja 2005 r. na karę 3 lat pozbawienia wolności, którą skazany rozpocznie odbywać w dniu 25 października 2028 r., a przewidywany koniec kary przypada na 24 kwietnia 2030 r. oraz karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 40 zł, którą mocą postanowienia z dnia 31 stycznia 2018 r. zamieniono na karę zastępczą 50 dni zastępczej kary pozbawienia wolności;
7. Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 grudnia 2017 r., sygn. akt III K (...), skazującym K. S. za:
- a. czyn z art. 286 § 1 k.k. i art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. na karę 200 stawek dziennych grzywny, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 zł;
 - b. czyn z art. 242 § 3 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

c. czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę 50 stawek dziennych grzywny przyjmując wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 50 zł;

d. czyn z art. §297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. na karę 100 stawek dziennych grzywny, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 zł., które to kary jednostkowe połączono w karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, którą skazany rozpocznie odbywać w dniu 24 kwietnia 2030 r., a przewidywany koniec kary przypada na 21 sierpnia 2033 r. i karę łączną 300 stawek dziennych grzywny, określając stawkę dzienną na kwotę 50 zł, której dotychczas nie wykonano.

I. na podstawie art. 86 § 1 k.k. i art. 85 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 85a k.k. połączył skazanemu K. S. kary i kary łączne pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt od 1 do 7 części wstępnej wyroku i wymierzył mu karę 14 lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 86 § 1 i § 2 k.k. i art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 85a k.k. połączył skazanemu K. S. kary i kary łączne grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 2,5,6 i 7 części wstępnej wyroku i wymierzył mu karę łączną 500 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 zł;

III. na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet kary łącznej okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawach podlegających połączeniu oraz stosowne okresy kar dotychczas odbytych w sprawach objętych niniejszym wyrokiem łącznym, zaś na poczet kary łącznej grzywny okres pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w W. o sygn. akt V K (...) od 2 do 21 października 2009 r., uznając, że jeden dzień pozbawienia wolności jest równoważny dwóm dziennym stawkom grzywny;

IV. pozostałe orzeczenia nie objęte wyrokiem łącznym pozostawił do odrębnego wykonania.

Apelację od tego wyroku łącznego wniósł obrońca skazanego, zarzucając temu orzeczeniu:

1) obrazę przepisów prawa procesowego, a to:

a) art. 410 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. poprzez przeprowadzenie przez Sąd I instancji rozprawy i wydanie w dniu 12 grudnia 2019 r. wyroku łącznego wobec K. S., którego podstawą nie stanowił całokształt okoliczności ujawnionych w toku tej rozprawy, albowiem Sąd ten oparł swoje rozstrzygnięcie tylko na nieaktualnej karcie karnej i opinii o skazanym z dnia 14 stycznia 2018 r., nie dysponował odpisami wszystkich prawomocnych wyroków wydanych wobec K. S. wraz z danymi co do odbycia poszczególnych kar w nich orzeczonych, ale przede wszystkim nie zapoznał się z aktami spraw, w których wskazane wyroki zostały wydane (...) wydał zaskarżony wyrok i wymierzył skazanemu nowe kary łączne pozbawienia wolności i grzywny w oparciu o siedem wyroków (...), co wynika z tabeli znajdującej się na stronie 1 uzasadnienia zaskarżonego wyroku, których odpisy rzekomo zostały ujawnione przez Sąd I instancji na rozprawie w dniu 12 grudnia 2019 r. (...), podczas gdy w rzeczywistości Sąd ten zwrócił się i dysponował wyłącznie dwoma aktami spraw: Sądu Rejonowego w W. o sygn. akt VII K (...) i II K (...), co wynika z dokumentu pt. "Wykaz akt dołączonych do sprawy głównej III K (...)", który to wykaz obejmuje wprawdzie 7 spraw, z których 5 nie pokrywa się z wyrokami podlegającymi połączeniu (...);

2) art. 4 k.p.k. poprzez niewłaściwe zbadanie i nie uwzględnienie okoliczności przemawiających na korzyść K. S., a w konsekwencji nie zastosowanie przez Sąd I instancji ustawy względniejszej dla skazanego, tj. treści art. 85 k.k. w brzmieniu sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks Karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 poz. 396), która weszła w życie w dniu 1 lipca 2015 r., a w konsekwencji poprzez wydanie wyroku łącznego na podstawie nowego sformułowania tego przepisu co jest rozstrzygnięciem - zdaniem skarżącego - dla skazanego niekorzystnym, albowiem czyny, których się on dopuścił zostały popełnione na długo przed 1 lipca 2015 r., a wyrok łączny został przecież wydany po tej dacie, co umożliwiałoby i pozwalało na połączenie wszystkich kar pozbawienia wolności i grzywny wydanych wobec tego skazanego w kolejnych wyrokach, i to zarówno kar już przez niego odbytych w całości (...), jak i kar wprowadzonych wobec niego do wykonania, a jeszcze nie odbytych w części lub w całości;

3) błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na treść orzeczenia

poprzez wydanie wyroku łącznego w dniu 12 grudnia 2019 r. w oparciu o 7 odpisów wyroków (...) podczas gdy z zebranego w tej sprawie materiału dowodowego wynika, że Sąd I instancji w rzeczywistości zwrócił się i dysponował wyłącznie 2 aktami spośród tych spraw, tj. Sądu Rejonowego w W. o sygn. VII K (...) i II K (...), w związku z czym nie dysponował dowodami z opisanych dokumentów, pozwalających mu na wydanie zaskarżonego wyroku łącznego i nie miał nawet obiektywnej możliwości zapoznania się z aktami Sądu Okręgowego w W. (...) albowiem akta te znajdowały się w Sądzie Najwyższym na skutek kasacji złożonej przez obrońcę z urzędu skazanego od prawomocnego orzeczenia zapadłego w tej sprawie;

4) błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. K. kwoty 147,60 zł brutto tytułem pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu, w sytuacji kiedy kwota ta winna wynosić co najmniej sześciokrotność tej stawki (...).

Apelację obrońcy skazanego rozpoznał Sąd Apelacyjny w (...), który wyrokiem z dnia 27 maja 2020 r., sygn. akt II A Ka (...):

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. karę łączną orzeczoną w pkt I zaskarżonego wyroku obniżył do 12 lat pozbawienia wolności; 2. kwotę wynagrodzenia zasądzzonego na rzecz adw. K. K. podwyższył do kwoty 738 zł;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł obrońca skazanego, który zaskarżył to orzeczenie w całości, w zakresie rozstrzygnięć zawartych w pkt I i II jego części dyspozytywnej i zarzucił mu:

I. rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to:

1) art. 433 § 2 k.p.k. , art. 457 § 3 k.p.k. przez nierozważenie wniosków i zarzutów wskazanych w pkt 1-4 apelacji obrońcy skazanego z dnia 18 lutego 2020 r. przy jednoczesnym niezamieszczeniu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakiegokolwiek argumentacji odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków tej apelacji, a tym samym niewypowiedzenie się przez Sąd II instancji, które ze sformułowanych przez obrońcę zarzutów uznaje za zasadne albo

niezasadne, bez choćby zdawkowego wyjaśnienia swojego stanowiska w tym zakresie;

2) art. 85 k.k. poprzez niezastosowanie przez Sąd Odwoławczy ustawy względniejszej dla skazanego, tj. treści art. 85 k.k. w brzmieniu sprzed nowelizacji - wprowadzonej ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks Karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 poz. 396) - która weszła w życie w dniu 1 lipca 2015 r., a w konsekwencji poprzez wydanie wyroku łącznego w dniu 12 grudnia 2019 r. na podstawie nowego sformułowania tego przepisu, co - zdaniem skarżącego - jest dla skazanego rozstrzygnięciem niekorzystnym, albowiem czyny których się on dopuścił zostały popełnione na długo przed 1 lipca 2015 r., a wyrok łączny został przecież wydany po tej dacie, co umożliwiało i pozwalało na połączenie wszystkich kar pozbawienia wolności i grzywny wydanych wobec tego skazanego w kolejnych wyrokach, i to zarówno kar już odbytych przez niego w całości - takich jak choćby kara łączna 7 lat pozbawienia wolności, orzeczona prawomocnym wyrokiem łącznym wydanym przez Sąd Rejonowy w W. sygn. akt VII K (...), jak i kar wprowadzonych wobec skazanego do wykonania, a jeszcze nie odbytych w części lub całości i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej uwzględnienie i uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości, przekazanie sprawy skazanego do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego okazała się zasadna.

Niewątpliwie tak tylko można ocenić jej pierwszy zarzut.

Analiza akt przedmiotowej sprawy nie pozostawia wątpliwości co do tego, że znajdujące się w aktach uzasadnienie zaskarżonego wyroku, podpisane przez wszystkich członków składu orzekającego Sądu Apelacyjnego w (...), który wydał ten wyrok, nie zawiera oceny (na wstępie w nim przytoczonych) zarzutów apelacji obrońcy skazanego, ani też wskazania powodów dokonania zmiany wyroku Sądu Okręgowego, który był przedmiotem zaskarżenia tej skargi. Tymczasem poza sporem jest, że przepis art. 433 § 2 k.p.k. nakłada na sąd odwoławczy obowiązek

rozważenia wszystkich zarzutów zawartych w środku odwoławczym, zaś przepis art. 457 § 3 k.p.k. zobowiązuje ten sąd do wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dlaczego zarzuty apelacji uznał za niezasadne, albo za trafne i przez to zasługujące na uwzględnienie. Obydwa te przepisy - wskazane w podstawie prawnej pierwszego zarzutu kasacji - kreują zatem kanon zasad kontroli odwoławczej do której prawo gwarantuje Konstytucja RP w art. 176 ust. 1 statuując w tym przepisie zasadę co najmniej dwuinstancyjnego postępowania. Przywołane przepisy ustawy karnej procesowej bezspornie zatem określają wymóg rzetelności przeprowadzania procedury odwoławczej. Koncepcja rzetelnego procesu karnego (także i na etapie odwoławczym) nie jest abstrakcyjnym pojęciem, a koniecznym i realizowanym warunkiem procesu karnego demokratycznego państwa prawa. Gwarancje rzetelnego procesu (które te nadmienione przepisy realizują) są elementem nowoczesnej koncepcji funkcjonowania państwa, sposobem określania relacji i pozycji obywateli wobec organów państwa. W świetle więc zaistniałej sytuacji dotyczącej braków - zaakceptowanej wszak, bo podpisanej własnoręcznymi podpisami, przez skład orzekający - treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, jak też zakresu tego uchybienia, brak jest podstaw - tak faktycznych, jak i normatywnych - do uznania bezzasadności pierwszego zarzutu kasacji. Przyczyny tych uchybień pozostają bez istotnego znaczenia dla oceny ich procesowych skutków, podobnie jak i charakter okoliczności (zawinionych przez sąd odwoławczy, bądź nie), które do nich doprowadziły. Liczą się natomiast obiektywnie zaistniałe fakty, a tymi są: wyłączna treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku, jego podpisanie w takim kształcie przez skład orzekający, jak też doręczenie odpisu takiego uzasadnienia obrońcy i w ten sposób uczynienie z niego dokumentu wyznaczającego temuż obrońcy "materię zaskarżenia" wyroku Sądu odwoławczego. Podjęta poprzez wydanie zarządzenia z dnia 25 sierpnia 2020r. próba konwalidowania opisanego uchybienia poprzez dołączenie do uzasadnienia jego części 3-6, które - jak wskazał wydający to zarządzenie sędzia sprawozdawca - zostały pominięte przy edycji pliku uzasadnienia sporządzonego w programie ZEUS oraz doręczenie odpisu tego uzasadnienia wraz z odpisem owego dodatkowego pliku części uzasadnienia obrońcy skazanego i prokuratorowi wraz z pouczeniem o możliwości wniesienia uzupełniających zarzutów do wniesionej już

przez niego kasacji, w terminie 30 dni od doręczenia odpisu uzupełnienia uzasadnienia o brakujące jego elementy zawierające merytoryczną ocenę zarzutów apelacji obrońcy skazanego - jest czynnością procesową bezskuteczną.

Po pierwsze, dlatego, że takie samoistne uzupełnienie uzasadnienia wyroku sporządzonego, podpisanego przez orzekający skład sędziowski, który go wydał i doręczenie odpisu tego uzasadnienia w uzupełnionej wersji stronom postępowania oraz zakreślenie obrońcy skazanego 30 - to dniowego terminu w ciągu którego mógł on uzupełnić tę kasację, który przecież już ją sporządził od tego wyroku zawierającego uzasadnienie w wersji pozbawionej tego uzupełnienia - nie znajduje żadnego umocowania w obowiązującym stanie prawnym. Samo to zarządzenie nie wskazuje też podstawy prawnej jego wydania. Przepis art. 449a k.p.k. dotyczący zwrotu uzasadnienia wyroku sądu I instancji do uzupełnienia, nie mógł tej podstawy stanowić, skoro jest adresowany wprost do sądu odwoławczego i to ten sąd według swojego uznania może zwrócić akta sądowi I instancji do uzupełnienia, nie zaś jak *in concreto* sąd, który wydał wyrok które go uzasadnienie - już w odpisie doręczone stronom - zawiera braki. Nadto, przepis ten jako zawierający wyjątek od zasady nie może podlegać wykładni rozszerzającej.

Po drugie, należy podzielić jako trafne wyrażone już przez Sąd Najwyższy - wielokrotnie i konsekwentnie - stanowisko, że: "Doręczenie stronie tylko fragmentu uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego rozpoczynające bieg terminu do wniesienia kasacji, w sytuacji, gdy przyczyny niesporządzenia uzasadnienia w całości leżą po stronie sądu, nie może wywoływać skutków dla strony niekorzystnych, a brak w doręczonym stronie fragmencie uzasadnienia ustosunkowania się do zarzutów zawartych w środku odwoławczym jest rażącym naruszeniem przepisu art. 457 § 3 k.p.k., nawet jeżeli w terminie późniejszym brakujący fragment uzasadnienia zostanie sporządzony i stronie doręczony" (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2005 r., III KK 248/04, zob. także wyroki tego Sądu z dnia 21 listopada 2007 r., V KK 64/07 oraz dnia 19 listopada 2015 r., II KK 225/15). Nie ma przy tym znaczenia, jaki był powód dotychczasowego braku uzasadnienia wyroku w określonej części i przekazania uprzednio autorowi kasacji uzasadnienia tego orzeczenia w innym zakresie. Sąd nie może bowiem sporządzić uzasadnienia wyroku, znając już treść skargi kasacyjnej. Uzasadnienie orzeczenia,

gdy czyni się to na wniosek strony, powinno być sporządzone po wpłynięciu takiego wniosku w terminie wynikającym z art. 457 § 1 k.p.k., z uwzględnieniem art. 423 k.p.k., a więc w sytuacji, gdy w ogóle nie jest jeszcze znane stanowisko strony w kwestii ewentualnego wywiedzenia nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Wprawdzie prawodawca w nowelizacji z 19 lipca 2019 r. wprowadził do postępowania kasacyjnego przepis stanowiący odpowiednik art. 455a k.p.k. (jakkolwiek już nie uczynił tego w odniesieniu do art. 449a k.p.k.), to ta decyzja prawodawcy ani nie przesądza zakresu zastosowania w postępowaniu kasacyjnym art. 449a k.p.k., ani też modyfikuje treści tego przepisu w kierunku zmiany adresata tej normy. Nadto w licznych orzeczeniach Sąd Najwyższy słusznie stwierdzał, że sporządzenie przez sąd odwoławczy uzasadnienia wyroku w sposób odbiegający od wymagań przewidzianych w art. 457 § 3 k.p.k. świadczy o braku merytorycznego odniesienia się do zarzutów apelacyjnych, co czyni fikcyjnym prawo oskarżonego do odwołania się od orzeczenia pierwszej instancji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2015 r., III KK 148/16), a obraza przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. ma miejsce nie tylko wtedy, gdy sąd pomija w swych rozważaniach zarzuty zawarte w środku odwoławczym, ale i wtedy, gdy analizuje je w sposób odbiegający od wymogu rzetelnej ich oceny.

Po trzecie, niezależnie od już przytoczonych argumentów, oceniając tą zaistniałą w postępowaniu okołokasacyjnym sytuację procesową, należy jednoznacznie stwierdzić, że nie można zaakceptować tego, aby instytucja uzupełnienia uzasadnienia wyroku niweczyła gwarancje strony, która w środku odwoławczym podnosi określone zarzuty z taką intencją, aby ocenił je i odniósł się do nich sąd kasacyjny, a nie po to, aby sąd, któremu wytknięto błędy, usuwał je niejako "we własnym zakresie", uniemożliwiając tym samym uznanie środka odwoławczego za zasadny. Przy podzieleniu odmiennego przekonania zasadność zaskarżonego wyroku byłaby kontrolowana przez sąd kasacyjny nie w oparciu o treść pierwotnie sporządzonego uzasadnienia wyroku, ale na podstawie wprowadzonych do tego uzasadnienia dodatkowych rozważań, sformułowanych już po sporządzeniu kasacji w oparciu o pierwotne brzmienie uzasadnienia wyroku i spowodowanych stanowiskiem stron w tej kasacji już zaprezentowanym. Podobne stanowisko prezentował już kilkakrotnie Sąd Najwyższy (por. m.in. wyroki z: 30

marca 2017 r., III KK 395/16; 13 czerwca 2017 r., IV KK 11/17; 12 września 2017 r., III KK 377/17). Trafnie też w piśmiennictwie zwrócono uwagę, że przeciwko stosowaniu art. 449a k.p.k. w szerokim zakresie w postępowaniu kasacyjnym nie przemawia zasada dwuinstancyjności, ale prawo do rzetelnego procesu, którego elementem w orzecznictwie ETPCz jest prawo do uzasadnienia wyroku (M. Wąsek-Wiaderek, Uzupełnienie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, Białostockie Studia Prawnicze 2018, vol.23, nr1, s. 204-208). Zauważyć w końcu należy, że takie korygowanie nieprawidłowości lub braków pisemnego uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego - jak to, które zaistniało w rozpoznawanej sprawie - w istocie pozbawia skarżącego prawa do realnej kontroli instancyjnej, której jednym z wymogów jest rzetelność procedury odwoławczej. Zawsze bowiem sąd odwoławczy mógłby zneutralizować zarzuty kasacyjne, dokonując uzupełnienia uzasadnienia swojego wyroku w ich kontekście. To „samozwańcze” prawo umożliwiające sądowi odwoławczemu dokonanie takiej „autokorekty” uzasadnienia swojego orzeczenia, w oparciu o podniesione już w „pierwotnej” kasacji zarzuty, sformułowane w odniesieniu do doręczonej obrońcy wersji brzmienia tegoż uzasadnienia wyroku nie tylko godzi w prawo strony do (następczej) weryfikacji zarzutów kasacyjnych, ale także jednoznacznie narusza też jej prawo do obrony. To zaś powinno być realne i efektywne, a nie iluzoryczne i abstrakcyjne. W ten sposób naruszona zostaje też zasada równości broni, jak i konstytucyjnie gwarantowana zasada dwuinstancyjności. Tego rodzaju następstwa z pewnością podważają samoistnie rzetelność takiego procesu karnego, w którym do tego rodzaju działań doszło.

Zauważyć też należy, iż w realiach sprawy niniejszej w których niewątpliwie jest podpisanie przez skład orzekający Sądu Apelacyjnego, który wydał zaskarżony wyrok uzasadnienia tego wyroku w takim kształcie, który nie zawierał rozważań co do zarzutów apelacji obrońcy, i tak też zostało ono w odpisie obrońcy doręczone, nie sposób wykluczyć, iż w istocie doszło tym samym – w odbiorze zewnętrznym, a także i u uczestników procesu - do przekonania (pomijając jego „obiektywną” zasadność), że nastąpiła wspomniana „autokorekta” tegoż uzasadnienia. Treść bowiem brakujących plików obrońca skazanego poznał wówczas, gdy już sporządził kasację, a w momencie uzupełnienia tego uzasadnienia o te pliki Sądowi Apelacyjnemu znana była treść kasacji obrońcy. Względy lojalności procesowej i

sama troska o dobrze pojmowany autorytet wymiaru sprawiedliwości – niezależnie od już przedstawionych argumentów – przemawiają za eliminowaniem tego rodzaju uchybień i to bez względu na to co było ich przyczyną, bowiem ich tolerowania nie da się żadną normatywną miarą pogodzić z rzetelnością procesu karnego, która jest tym bardziej wymagana w postępowaniu kasacyjnym. Jego wszak przedmiotem są prawomocne orzeczenia kończące postępowanie.

Oceniając zaistniałą sytuację nie można także zapominać o funkcji i roli uzasadnienia orzeczenia, przypisanej mu wolą ustawodawcy. Uzasadnienie wyroku (tak zapadłego w I instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym) ma stanowić dokument o charakterze sprawozdawczym, powinien więc przedstawiać wyniki narady nad tym orzeczeniem i czynić to w sposób uporządkowany. Bez dopełnienia tej powinności przez orzekający Sąd (*in concreto* - odwoławczy) słusznie mogą być wysuwane zarzuty odwoławcze, tak co do przeprowadzenia w ogóle kontroli odwoławczej, czy też tylko jej zakresu. Niwelowanie tych zarzutów poprzez uzupełnianie treści uzasadnienia już po tym, gdy został sporządzony przez stronę zawierający je środek odwoławczy, w istocie nie daje żadnej pewności temu uczestnikowi procesu co do tego, iż ta kontrola odwoławcza była rzeczywiście przeprowadzona i była przedmiotem narady składu orzekającego oraz jaki był jej rzeczywisty zakres. Jedynie więc uchylenie wyroku zawierającego tak wadliwie sporządzone „pierwotne” uzasadnienie pozwala przywrócić wszystkie (naruszone, czy zagrożone) gwarancje procesowe przynależne podmiotom, uprawnionym do zakwestionowania zasadności wyroku, którego tak sporządzone (przed jego uzupełnieniem) uzasadnienie dotyczy stosownymi środkami odwoławczymi.

Stąd należało uwzględnić kasację obrońcy i uchylić zaskarżony nią wyrok oraz przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w postępowaniu odwoławczym.

Tym samym tylko do tego uchybienia należało też ograniczyć rozpoznanie kasacji (art. 436k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.), jako że rozstrzygnięcie w tym zakresie jest wystarczające do wydania orzeczenia, a rozpoznanie pozostałego zgłoszonego przez skarżącego zarzutu byłoby – z racji na charakter owego uchybienia, które doprowadziło do uznania zasadności kasacji - przedwczesne.

Przy ponownym rozpoznaniu Sąd Apelacyjny raz jeszcze dokona kontroli

instancyjnej wyroku Sądu I instancji w związku z wniesioną przez obrońcę skazanego apelacją, mając przy tym na względzie także powyższe wnioski i spostrzeżenia.

Z tych to powodów orzeczono jak wyżej.